

Sygn. akt V GC 258/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 lutego 2015 r.

Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze V Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSR Karolina Krzemińska
Protokolant:	sekr. sądowy Joanna Linde

po rozpoznaniu w dniu 4 lutego 2015 r. w Jeleniej Górze

na rozprawie

sprawy z powództwa: Gminy S.

przeciwko: (...) S.A. w Ł.

o zapłatę kwoty 69.618,10 zł

I. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 69.618,10 zł (sześćdziesiąt dziewięć tysięcy sześćset osiemnaście złotych dziesięć groszy) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 25.09.2013 r. do dnia zapłaty,

II. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 7.081,00 zł tytułem kosztów procesu, w tym kwotę 3.600,00 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

Strona powodowa Gmina S. wystąpiła z powództwem przeciwko (...) Towarzystwu (...) S.A. w Ł. domagając się zasądzenia kwoty 69.618,10 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 25.09.2013r. do dnia zapłaty, a także zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu wskazała, że na podstawie gwarancji ubezpieczeniowej należytego wykonania kontraktu z dnia 18.09.2012r. pozwana zobowiązała się do wypłaty powodce kwoty dochodzonej pozwem z tytułu wymagalnych kar umownych wynikających z niewykonania lub nienależytego wykonania przez wykonawcę – Firmę Usługowo – Handlową (...) umowy, której przedmiotem była budowa budynku socjalno- mieszkalnego. Pismem z dnia 28.05.2013r. powódka wezwała pozwaną do zapłaty kwoty wynikającej z gwarancji informując o braku reakcji Wykonawcy na wezwanie do zapłaty należności z tytułu kar umownych, jednak bezskutecznie. Pozwana bezzasadnie odmówiła zapłaty powołując się na odstąpienie od umowy jako na okoliczność powodującą niemożność zapłaty z gwarancji, choć wśród przyczyn wygaśnięcia gwarancji taka okoliczność nie została wymieniona. Roszczenie, którego domaga się powódka jest roszczeniem z tytułu kar umownych, których zapłaty odmówił J. Ł..

W odpowiedzi na pozew strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazała, że żądanie pozwu nie znajduje uzasadnienia albowiem powódka odstąpiła od realizacji kontraktu zawartego z Firmą Usługowo – Handlową (...), którego wykonanie było przedmiotem gwarancji ubezpieczeniowej udzielonej przez pozwaną. Wygaśnięcie stosunku zobowiązaniowego pomiędzy Beneficjentem (powódką) a Zobowiązanym (J. Ł.) musi skutkować również ustaniem stosunku prawnego pomiędzy Gwarantem, Zobowiązanym i Beneficjentem. Powód nie wskazuje jasno w pozwie podstaw żądania. Ponadto pomiędzy Beneficjentem a Zobowiązanym toczy się postępowanie sądowe mające bezpośredni związek z realizacją przedmiotu umowy a więc żądanie powódki jest przedwczesne.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 18.09.2012r. strona powodowa zawarła z J. Ł. prowadzącym działalność gospodarczą pod firmą Firma Usługowo – Handlowa (...) Usługi (...) jako wykonawcą umowę nr (...) na wykonanie zadania inwestycyjnego pn. Budowa budynku socjalno-mieszkalnego przy ul. (...) w S. za wynagrodzeniem ryczałtowym w wysokości 994.544,33 zł.

Zgodnie z §11 ust.1 pkt e) umowy wykonawca zobowiązany był do zapłaty kary umownej z tytułu odstąpienia od umowy z przyczyn leżących po stronie wykonawcy w wysokości 20 % umownej ceny.

okoliczności niesporne

a nadto

dowody: - umowa nr (...) – k. 11-22 akt,

W dniu 18.09.2012r. strona pozwana wystawiła Gwarancję ubezpieczeniową należytego wykonania w/w kontraktu, w której zobowiązała się nieodwołalnie i bezwarunkowo na zasadach określonych w gwarancji do zapłaty powódce jako Beneficjentowi gwarancji należności do kwoty 69.618,10 zł.

Gwarancji zabezpieczała roszczenia Beneficjenta w stosunku Zobowiązanego z tytułu wymagalnych kar umownych wynikających z niewykonania lub nienależytego wykonania przez Zobowiązanego w/w kontraktu, zgodnie z jego treścią z dnia wystawienia gwarancji, które to kary nie zostały zapłacone przez Zobowiązanego.

Na podstawie w/w gwarancji strona pozwana zobowiązała zapłacić na rzecz Beneficjenta kwoty roszczenia w terminie 30 dni od dnia otrzymania pierwszego pisemnego wezwania do zapłaty podpisanego przez osoby właściwie umocowane w imieniu Beneficjenta wraz z załącznikami w postaci:

- pisemnego oświadczenia, że Zobowiązany, pomimo pisemnego wezwania, nie wykonał lub nienależycie wykonał kontrakt objęty gwarancji i nie uiścił wymagalnych kar umownych, oraz że żądana kwota jest należna z tytułu gwarancji,
- kopii wezwania do zapłaty kar umownych wraz z potwierdzeniem wysłania,
- dokumenty potwierdzające umocowane osób podpisanych pod wezwaniem do zapłaty.

Wezwanie do zapłaty nie spełniające w/w wymogów formalnych było bezskuteczne.

okoliczności niesporne

a nadto

dowód: - gwarancja ubezpieczeniowa nr (...) – k. 4-5

akt

Pismem z dnia 14.11.2012r. powódka odstąpiła od umowy zawartej z J. Ł. na podstawie §16 ust. 1 lit. e umowy, z uwagi na realizację robót niezgodnie z dokumentacją projektową oraz podzlecenie wykonania prac, wbrew umownemu zakazowi.

Następnie powódka wezwała J. Ł. do zapłaty kary umownej w wysokości 198.908,86 zł w związku z odstąpieniem od umowy z przyczyn leżących po stronie wykonawcy, jednak bezskutecznie.

dowody: - oświadczenie o odstąpieniu od umowy – k.106 akt

- zeznania świadka J. W. – k. 110v akt

- zeznania świadka R. M. – k. 111 akt

- wezwanie do zapłaty kar umownych z dnia

02.04.2013r. – k. 7 akt

W piśmie z dnia 28.05.2013r. powódka wezwała pozwaną do zapłaty kwoty 69.618,10 zł z tytułu wymagalnych kar umownych wynikających z nienależytego wykonania umowy z dnia 18.09.2013r. przez J. Ł..

W treści w/w pisma złożyła oświadczenie, iż pomimo pisemnego wezwania z dnia 16.10.2012r. do przyśpieszenia robót, wykonywania ich zgodnie z projektem oraz przestrzegania uzgodnionego harmonogramu realizacji, zobowiązany nie wywiązał się z realizacji umowy, co spowodowało odstąpienie od umowy w dniu 14.11.2012r. z przyczyn leżących po stronie wykonawcy.

Oświadczyła jednocześnie, że pomimo potwierdzonego zwrotnie wezwania z dnia 02.04.2013r. do zapłaty kar umownych w wysokości 198.908,86 zł zobowiązany nie uiszczył należności a także, iż żądana kwota kar umownych jest należna z tytułu gwarancji i zaspokoi jedynie część należności Beneficjenta.

Do wezwania do zapłaty dołączono kopię wezwania do zapłaty kar umownych oraz zaświadczenie o wyborze burmistrza.

Pozwana w pismach z dnia 12.07.2013r. i 20.08.2013r. odmówiła wypłaty świadczeń z gwarancji z uwagi na wygaśnięcie umowy łączącej Beneficjenta z Zobowiązanym wskutek złożenia oświadczenia o odstąpieniu od tej umowy.

dowody: - wezwanie do zapłaty z dnia 28.05.2013r. – k. 6 akt

- wezwanie do zapłaty kar umownych z dnia 02.04.2013r. – k. 7

akt

- decyzje o odmowie wypłaty z dnia 12.07 i 2.08.2013r. – k. 9-

10 akt

J. Ł. wystąpił do SO w Legnicy z powództwem przeciwko Gminie S. domagając się zapłaty kwoty 326.638,95 zł wraz z odsetkami z tytułu kary umownej, wynagrodzenia za wykonanie części prac oraz zwrotu kosztów poniesionych w związku z budową w związku z realizacją umowy nr (...) z dnia 18.09.2012r.

Nieprawomocnym wyrokiem z dnia 04.08.2014r. Sąd umorzył postępowanie co do kwoty 950 zł, zaś w pozostałym zakresie powództwo oddalił.

dowody: - wyrok SO z dnia 04.08.2014r. wraz z uzasadnieniem – k. 77-

93 akt,

- zeznania świadka J. Ł. – k. 111 akt

Sąd zważył co następuje:

Powództwo w całości zasługiwało na uwzględnienie.

Dokonując ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie sąd oparł się na dowodach z dokumentów złożonych przez powódkę albowiem ich rzetelność i wiarygodność nie była przez żadną ze stron kwestionowana a nadto na zeznaniach świadków J. Ł., J. W. i R. M., którym jako jasnym i logicznym dał wiarę.

W przedmiotowej sprawie powódka wywodziła swe roszczenie ze stosunku gwarancji ubezpieczeniowej należytego wykonania umowy. W polskim piśmiennictwie oraz orzecznictwie ugruntowany jest pogląd, iż źródłem stosunku prawnego gwarancji ubezpieczeniowej jest umowa zawierana między gwarantem (stroną pozwaną) a beneficjentem (powódką) (por. uchwały Sądu Najwyższego: z dnia 16 kwietnia 1993 r., III CZP 16/93, OSNC 1993, nr 10, poz. 166, i z dnia 28 kwietnia 1995 r., III CZP 166/94, OSNC 1995, nr 10, poz. 135, oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 kwietnia 1996 r., II CRN 38/96, OSNC 1996, nr 9, poz. 122).

Przepisy obowiązującego prawa nie regulują przy tym umowy gwarancji ubezpieczeniowej, jej udzielanie jest jednak przedmiotem działalności zakładów ubezpieczeń (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 kwietnia 1996 r., II CRN 38/96, OSNC 1996, nr 9, poz. 122), zaś art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz.U. Nr 124, poz. 1151 ze zm.) i zalicza ją do czynności ubezpieczeniowych.

Na podstawie umowy gwarancji ubezpieczeniowej gwarant zobowiązuje się zapłacić beneficjentowi świadczenie pieniężne w postaci sumy gwarancyjnej w przypadku wystąpienia wypadku gwarancyjnego. Zazwyczaj zawarcie umowy gwarancji następuje przez przyjęcie przez Beneficjenta oferty gwaranta zawierającej treść umowy gwarancji. Treść umowy gwarancji jest przy tym kształtowana wolą stron w ramach zasady swobody umów (art. 353¹ k.c.).

W przedmiotowej sprawie postanowienia zawarte w dokumencie gwarancji nr (...) regulowały więc wzajemne prawa i obowiązki stron wynikające z tytułu zawartej umowy a w szczególności określały „wypadek ubezpieczeniowy”, którego zaistnienie aktualizowało obowiązek świadczenia po stronie pozwanej.

Zgodnie z punktem 2 gwarancji było nim powstanie roszczenia powódki z tytułu wymagalnych kar umownych wynikających z niewykonania lub nienależytego wykonania umowy o roboty budowlane przez wykonawcę i brak zapłaty tych kar przez zobowiązanego.

W przedmiotowym postępowaniu powódka poprzez dowody z dokumentów i zeznania świadków R. M. i J. W. wykazała, iż wystąpił „wypadek ubezpieczeniowy” wskazany w umowie gwarancji.

Powódka złożyła bowiem oświadczenie o odstąpieniu od umowy zawartej z wykonawcą z przyczyn leżących po jego stronie a mianowicie z uwagi na z uwagi na realizację robót niezgodnie z dokumentacją projektową oraz podzlecenie wykonania prac wbrew umownemu zakazowi. Powyższe oznacza, iż przyczyną odstąpienia od umowy przez powódkę było nienależyte jej wykonywanie przez wykonawcę. Następnie naliczyła karę umowną na podstawie § 11 ust. 1 lit. e umowy. Należało zatem uznać iż kara umowna z tytułu odstąpienia od umowy z uwagi na jej nienależyte wykonywanie przez wykonawcę mieści się w pojęciu kary „wynikającej z nienależytego wykonania umowy o roboty budowlane”. Powódka wezwała również wykonawcę do jej zapłaty, co ostatecznie nie nastąpiło.

W ocenie Sądu zawarcie przez pozwaną w treści umowy gwarancji sformułowania o gwarantowaniu wypłaty należności „nieodwołalnie i bezwarunkowo” wyklucza możliwość merytorycznego badania przez pozwaną istnienia i zasadności podstaw odstąpienia od umowy przez powódkę.

W treści przedmiotowej gwarancji strony w punktach 5 i 6 przewidziały wymogi formalne, po spełnieniu których pozwana zobowiązana była do zapłaty sumy gwarancyjnej. Pozwana nie kwestionowała przy tym w toku niniejszego postępowania, iż wymogi te zostały spełnione, co powódka wykazała dodatkowo dowodami z dokumentów w postaci wezwania do zapłaty skierowanego do pozwanej i dołączonych do niego załączników.

Wbrew stanowisku pozwanej a zgodnie z ugruntowanymi poglądami judykatury i piśmiennictwa, odstąpienie od umowy o roboty budowlane nie wyklucza możliwości nałożenia kary umownej przewidzianej w tej umowie na wypadek odstąpienia od niej.

W ocenie Sądu całkowicie chybione przy tym były argumenty pozwanej dotyczące wyłączenia możliwości skorzystania z powódki z gwarancji z uwagi na odstąpienie przez nią od umowy zawartej z wykonawcą robót budowlanych.

W przypadku omawianej gwarancji ubezpieczeniowej istnieją bowiem trzy odrębne stosunki prawne: wynikający z umowy zlecenia pomiędzy zleceniodawcą (wykonawcą robót budowlanych) a gwarantem (towarzystwem ubezpieczeniowym), na podstawie umowy gwarancji pomiędzy gwarantem a beneficjentem (powódką) i na podstawie umowy stanowiącej źródło stosunku podstawowego pomiędzy zleceniodawcą (wykonawcą robót budowlanych) a powódką jako inwestorem (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 kwietnia 1996 r., II CRN 38/96, OSNC 1996, Nr 9, poz. 122).

Zobowiązanie pozwanej jako gwaranta z umowy gwarancji ubezpieczeniowej nie jest przy tym zobowiązaniem akcesoryjnym (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 25 czerwca 1999 r., II CKN 402/98, OSNC 2000, nr 1, poz. 16 oraz z dnia 14 stycznia 2004 r., I CSK 102/03); ma charakter zobowiązania samodzielnego, którego istnienie i zakres nie zależy od istnienia i zakresu innego zobowiązania, w szczególności zobowiązania dłużnika ze stosunku podstawowego (umowy o roboty remontowo-budowlane). Istnienie i zakres samodzielnego zobowiązania gwaranta określa sama umowa gwarancji ubezpieczeniowej; gwarant płaci własny, a nie cudzy dług (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2006 r., III CSK 25/06, niepubl. oraz z dnia 14 stycznia 2004 r., I CSK 102/03). Konsekwencją braku cechy akcesoryjności zobowiązania gwaranta jest to, że gwarant nie może wobec powódki jako beneficjenta gwarancji podnosić zarzutów z innego stosunku prawnego. Wniosek taki wynika z charakteru więzi łączącej strony umowy gwarancji, tj. o charakterze obligacyjnym, z którego wynikają prawa podmiotowe o charakterze względnym (wierzytelności), skuteczne jedynie wobec drugiej strony stosunku obligacyjnego. Odmienna zasada, tj. dopuszczająca możliwość podnoszenia przez gwaranta zarzutów ze stosunku podstawowego, musiałaby wynikać albo z przepisu prawa, tak jak ma to miejsce w przypadku poręczyciela (por. art. 883 § 1 zdanie pierwsze k.c.), albo z woli stron umowy gwarancji ubezpieczeniowej (por. uzasadnienie Wyroku Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2010 r., V CSK 233/09, OSNC 2010/11/146). Niesporne było przy tym, iż w umowie gwarancji ubezpieczeniowej rozpatrywanej w niniejszej sprawie strony takich postanowień nie wprowadziły.

Za chybiony uznać również należało zarzut pozwanej związany z przedwcześnieścią roszczenia, która miała wynikać z faktu trwającego postępowania sądowego pomiędzy powódką a wykonawcą robót budowlanych. Z przedłożonych dokumentów oraz zeznań świadków wynikało bowiem, iż postępowanie to zainicjowane zostało przed Sądem Okręgowym w Legnicy przez wykonawcę robót – J. Ł.. Dochodził on własnych roszczeń w stosunku do powódki opartych na przepisach łączącej strony umowy o roboty budowlane. Wynik tego postępowania jest więc zupełnie irrelevantny z punktu widzenia niniejszego procesu.

Mając powyższe względy na uwadze, Sąd uznał roszczenie powódki za zasadne i orzekł jak w punkcie I wyroku.

O odsetkach ustawowych od zasądanego roszczenia orzeczono na podstawie art. 481§1 i 2 kc w zw. z pkt. 4 gwarancji, który przewidywał 30 dniowy termin spełnienia świadczenia liczony od momentu otrzymania przez pozwaną pierwszego wezwania do zapłaty wraz z załącznikami. Powódka wezwała pozwaną do zapłaty pismem z dnia 28.05.2013r., zaś z odpowiedzi na nie, udzielonej pismem z dnia 12.07.2013r., wynika, że najpóźniej w tym dniu wezwanie dotarło do pozwanej. Roszczenie powódki było więc wymagalne najpóźniej z dniem 13.08.2013r. Powódka domagała się jednak odsetek dopiero od dnia 25.09.2013r., zaś sąd nie mógł orzec ponad to żądanie (art. 321§1 kpc).

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 §1 i 3 k.p.c. (punkt II wyroku).

Na koszty poniesione przez powódkę składała się opłata od pozwu w kwocie 3.481 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika powódki w wysokości 3.600 zł ustalone na podstawie §6 ust.6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U.02.163.1349 ze zm.)